

Akademinis laipsnis	Daktaras
Vardas ir pavardė	Eglė Savickaitė
Institucija, padalinys	Vytauto Didžiojo universitetas, Kultūrų studijų ir etnologijos katedra
Institucijos adresas	K. Donelaičio g. 52
Pranešėjo kontaktiniai duomenys (el. paštas, tel. nr.)	egleesavickaite@gmail.com
Pranešimo pavadinimas	Senasis baltų tikėjimas „Mėnuo Juodaragyje“
Raktiniai žodžiai	Mėnuo Juodaragis, etninės muzikos gaivinimas, senasis baltų tikėjimas, Romuva

Konferencijos pranešimo santrauka (500 žodžių)

Šiuo pranešimu siekiama išsiaiškinti, kaip ir kokiomis formomis festivalyje „Mėnuo Juodaragis“ etninės muzikos ir etninės kultūros apskritai gaivinimas yra susijęs su senuoju baltų tikėjimu. Festivalio „Mėnuo Juodaragis“ analizė galėtų padėti suprasti etninės muzikos gaivintojų ir religinių bendruomenių, įvairių tikslų siekiančių grupių sąveiką, pačių grupių dinamiką ir etninės muzikos gaivinimo motyvų įvairovę. Tyrimas paremtas festivalio „Mėnuo Juodaragis“ stebėjimų dalyvaujant 2011–2013 m. surinktų video ir audio duomenų, interviu, internetinių svetainių ir kitų temai atskleisti svarbių šaltinių analize.

Etninės muzikos gaivinimo judėjimas Lietuvoje paprastai yra siejamas su tautine tapatybe (pvz., Aušra Zabielenė, 2010). Vis dėlto šalia nacionalinių jausmų etninės muzikos gaivintojai gali būti vedami įvairių kitų motyvų (Owe Ronström, 1996); tautinės tapatybės gali būti susijusios ir su kitomis tapatybėmis, o tautinės ir religinės tapatybės gali būti tarpiai susijusios. Užsienio mokslininkai aptarė ne vieną religiška motyvuotą etninės muzikos gaivinimo atvejį (Hankus Netsky, 2004; Phil V. Bohlman, 2008; Laura J. Olson, 2004); pastebėta ir tai, kad senųjų liaudies dainų dainavimas yra praktika, labai svarbi vienai iš lietuvių šiuolaikinių pagonių grupių („Romuva“), glaudžiai susijusių su Lietuvos folkloro ansamblių judėjimu (pvz., Michael Strimka, 2005).

XXI a. pradžioje Lietuvoje vis stipresne etninės muzikos gaivinimo srove tampa post-folkloro judėjimas, pasižymintis laisvomis senosios etninės muzikos interpretacijomis ir gyvuojantis daugiausia kaip alternatyva profesionaliam menui ir valstybės remiamai meno mėgėjų veiklai.

Vienas svarbiausių šio judėjimo renginių – festivalis „Mėnuo Juodaragis“. Savitą baltiškos praeities viziją skleidžiantis festivalis prasidėjo 1995 m. kaip eksperimentinio pobūdžio susibūrimas, traukęs įvairių subkultūrų (metalistų, gotų ir kt.) narius. Vėliau renginys ėmė plėstis ir pamažu įgijo dabartinę koncepciją (pagrindinę idėją, laiko ir vietos, vykstančių veiklų tradicijas ir pan.) – šiai kaitai didelę įtaką padarė senovės baltų religinė bendrija „Romuva“. Nuo 2000 m. „Mėnuo Juodaragyje“ pradeda dalyvauti „Romuva“ vadovų Jono ir Inijos Trinkūnų įkurta apeiginio folkloro grupė „Kūlgrinda“. Pokyčiai programoje stipriai paveikė festivalio praeities vizijos formavimąsi. Nuo 2000 m. festivalio koncepcija, jame atliekama muzika yra susijusi su senąja ikirikščioniška kultūra, pagonybe, mitologija, skirtingais jų suvo kimo, interpretavimo būdais.

„Mėnuo Juodaragis“ – savita, baltiškos kultūros tematikos programa pasižymintis post-folkloro festivalis, gyvas, dinamiškas, baltišką praeitį dabartyje kuriančius žmones vienijantis renginys, kuris įsilieja į bendrą sociologinių, antropologinių dvasingumo tyrimų kontekstą.